

Гледајући снимке са улица британских градова у којима су прошле недеље прштали и излози и вилице, човек не може да се отргне тиску да је ситуација у којој се британско друштво тренутно налази баш она којој ми тежимо. Јер, британска деца (многи од изгредника заиста су били деца, а већина их је била између 16 и 18 година) која су летњи распуст одлучила да искористе за велику журку под капуљачама, „фестивал сломљеног стакла“ како су га назвали британски новинари, где се уз улазницу (упаљач или циглу) добијао и ваучер за набавку нових патика, ајпеда или ТВ-а са равним екраном, само су пуко оличење генерације коју је уместо њихових родитеља – подигла држава. Тачније, њен мамутски чиновнички апарат сачињен од хиљада стручњака за правилно третирање, васпитавање и усређивање те „државне“ деце, тек условно поверене на чување својим биолошким родитељима. Родитељима који се одавно јако мало питају када се ради о интересима сопственог потомства.

Озбиљност са којом британска држава преузима улогу родитеља представља једну димензију која је засад потпуно изван нашег поимања.

Наравно, ситуација није нимало једноставна нити лако објашњива - у небројеним накнадним анализама помињу се бројни главни и споредни узроци немира – од традиције бунтовништва, никад веће економске раслојености друштва, неуспеле незапослености, државног подстицања самохраног родитељства, обустављања праксе плаћања ученицима да похађају наставу, преко стварања класе професионалних нерадника којима је „nanny state“ убила сваки импулс за личном иницијативом и осећајем личне одговорности за живот, па до летњег пландовања власти неспособне да обавља своје основне функције попут заштите живота и имовине својих грађана. Ипак, родитељство, тачније његова криза једна је од тема које су биле у самом врху побројаних.

Какве везе све то има са Србијом? Узмимо, на пример, управо изгласан закон по коме је здравље детета у Србији од његове 15. године ствар између њега и државе (у овом случају заступа је педијатар), која има дискреционо право да одлучи када ће родитељу да баци неку мрвицу информација или му дозволи да се умеша. Што ће рећи, о томе шта је детету чинити у разним деликатним ситуацијама везаним за његово здравље и живот одлучује неко коме је ваше дете само један од 36 пацијената тог дана, ко може бити сасвим осредњи стручњак а можда ни то, и ко ће за грешку у процени тек евентуално сносити неке последице једног дана а можда ни тад. Руку на срце, овај закон не

представља смак света за родитеље који се потруде да на време изграде добар однос са дететом, заснован на поверењу, али то је само један у низу корака којима се држава поставља као паметнији, добронамернији и важнији родитељ него што је то онај биолошки, а друштво се навикава на чињеницу да родитељ нема права да превише забада нос у живот свог детета.

Да се британски родитељи плаше да наметну ауторитет и дисциплину у страху од последица по њихово родитељско право, али и од саме деце, одавно није више никаква тајна.

Што се тиче наше породичне свакодневице, ускоро стиже и нови грађански законик, у чијем нацрту је одредба која родитељу одузима право да у васпитању користи и најблажи облик физичке казне. Ево опет прилике да се држава покаже као легитимнији родитељ – осим што фигурира као добронамерни заштитник детета од биолошког родитеља који га статистички гледано злоставља (велика већина родитеља користи батине у васпитању што званичници стално истичу као показатељ ниског квалитета родитејства у Србији и разлог да се држава што више умеша у однос између родитеља и детета), она заправо постаје једини ауторитет над дететом који физичком казном може да га натера да се потчини.

Ми смо, ипак, тек аматери. Озбиљност са којом британска држава преузима улогу родитеља представља једну димензију која је засад потпуно изван нашег поимања. Стигли су толико далеко да су протеклих година увели на хиљаде камера за надзор у домове проблематичне деце како би били сигурни да деца раде домаћи, једу како треба и на време одлазе на спавање. Све оно што они наводно прави родитељи више нису у стању да контролишу, услед потпуне слуђености која је резултат вишедеценијског испирања мозга разним „добрим идејама“ о васпитању, као и де факто одузимањем моћи да утичу на понашање своје деце. Јер је, осим у лабораторијским условима, ауторитет најалост углавном немогуће успоставити истовремено бар мало не угрозивши корпус прокламованих дететових права и слобода, његову креативност, срећу, самопоуздање и остале у најслободнијем смислу схваћене и тиме потпуно од значења испражњене

популарне правне и педагошке категорије.

Да се британски родитељи плаше да наметну ауторитет и дисциплину у страху од последица по њихово родитељско право, али и од саме деце, одавно није више никаква тајна. Улични немири су само ову тему гурнули у жижу јавности. Интервјуисани родитељи из средина у којима су избијали немири жале се да су под сталним притиском да не наметну дисциплину деци. "Одговорност је одузета од родитеља. Људи зову социјалне службе чим чују да сте казнили дете . Деца у школи чују за постојање телефонске линије за пријављивање родитеља", објашњава једна мајка новинару *Гардијана*

Управо оно што наши друштвени инжењери и писци породичног законика толико прижељкују српском родитељству. У британском васпитном рају, и родитељ малолетног изгредника који похару продавнице техничке опреме и хапшење доживљава као луд провод – по параметрима домаћих стручњака боље је васпитавао своје дете него просечни Србин који кажњава и дисциплинује.

Сада су резултати британског државног родитељства ту – хорде „креативних“ клинаца, пуних толико цењеног самопоуздања које се упадљиво читава са њихових поносних лица док их одводе са лисицама на рукама или док вређају судије на саслушањима. Од ауторитета највише уважавају Најк и Самсунг , а, како и сами кажу, разбијају и пљачкају „зато што им се може“. Да и школски систем на острву није одавно постао фарса у којој се професорима, а не ученицима тресу колена, те да су ови клинци мало писменији, вероватно би додали и како их то чини испуњеним, срећним и оствареним као индивидуе. Од толиких измишљених права која им се још у јаслицама спочитавају, није ни чудо да су се збунила и помислила да постоји и право на ТВ са равним екраном и фирмиране патике.

Шта ћемо, и то се дешава. И најбољи родитељи греше. Тако је и држава мислила да своју родитељску улогу може да одигра натурајући деци, уместо сопствених родитеља, људе који се њима баве колико траје радно време и који сада дефинитивно не ломе прсте чекајући да се њихова „чеда по службеној дужности“ врате кућама из затвора. Када су

почела да се лоше понашају, пробала је лепим, без агресије и осталих застарелих васпитних метода. Међутим, објашњавање и усмеравање нешто није ишло.

Иако одрасла у друштву које сматра да насиље рађа насиље и где се и викање на децу сматра траумирањем, постала су нешто агресивна. Но, за разлику од сиротих биолошких родитеља који једино могу да се жале новинарима како су немоћни, држава може своју одлуку да промени кад јој се прохте. Па је, чим су се полицијски челници вратили са белосветских плажа, батину по кратком поступку и без много пардона вратила у корпус својих васпитних мера.

Родитељ је, као мање компетентан, увелико изгуран са слике, а на његово место убацили су се омладински центри, социјални и здравствени радници, полиција, сви убеђени да они много боље доносе одлуке које се тичу дететових интереса него родитељ сам.

Наравно, да не би испало као да је на држави икаква одговорност за понашање сопствене деце, побринуо се сам премијер Камерон. Оне слуђене и немоћне родитеље који су се само придржавали упутстава и следили директиве о руковању повереном им децом, оптужио је за „лоше родитељство“. „Родитеље, ако уопште постоје, није брига где су им деца, с ким су и шта раде“, рекао је у говору пред Парламентом. Апсурдно, родитељима који генерално већ одавно ништа не смеју да питају своју децу, спочитава се што не знају где су она и шта раде. Родитељ је, као мање компетентан, увелико изгуран са слике, а на његово место убацили су се омладински центри, социјални и здравствени радници, полиција, сви убеђени да они много боље доносе одлуке које се тичу дететових интереса него родитељ сам.

Једног дана, када и наша држава толико узнатредује у свом мегаломански амбициозном плану да контролише све аспекте наших живота као што је то успела Британија, и када и нама социјални радници буду вирили у домове да се увере да су деца појела броколи и отишла у девет у кревет, и наше друштво ће бити тако сјајно, а наша омладина тако лепо васпитана као што је њихова данас. А ако вам буде мало чудно то што у земљи у којој се уместо нестручних родитеља децом бави армија професионалаца – она ипак нешто не испадају баш савршена као што је планирано – очекујте да првом приликом када проблеми кулминирају, будете проглашени за дежурног кривца.